

LITTERATURE ENGAGER KOUSSOUNTOU

ἩΜΕΛΙΜÓ

Dúúlínya me ákpáná mensína ó dḗsí saáre ka yeke áálise téétése nsi ἡμέλιμό.

Ákpáná yé ἡúdzé o yé o yéna áálí lónlónka bá-a anḗ méa, dḗmí bée n wéna áálí téétéka, bée ḡari yé dḗkpendé mé téétéḡa améé ba-á dḗ na bée n bonsí gara kuru búḡ buru kó-o dḗ buká ba-á yéna ní síka. ἡμέλιμό tá ye búdzé ba-á lúlú naá, amá bu yé áálí kádzé ka-á kó-ó luḡ ákpáná saáre méa bée n táá yé nti síríyá. Bu yé tílásti si bá-a anḡ ḡe o búna dḗo kokoólé me, dḗmí dḗduuré dḗri ná tḗḡ si, «Ba-á ḡónti nyímíre saa kádzé dḗwe nyinbúre yá».

Áálí lónlónka ná sáásti ná kokóle yá áli dḗdḗḡḡo, bu lóó ba-á tḗḡ si «Búna baḡḡo na kó-ó ye dḗdḗḡḡwa baḡḡo».

Be lóó ákpáná beḡ ḡeli saáre lónlónde? Áálí lónlónka na dḗ ákpáná o nantúba me, káḡ na yelé bée n wená bugááta dzamáa n yoosi ka bú, káḡ na yelé n lulu kusoli bíya, káḡ na yelé bée béere n sibúv bá wi n ló. Bée n sibúv na áálí lónlónka buwe nsi tuya lónlónkóó n dḗḡ ka sibv ka yelé.

Ἡμέλιμό yé áálí kádzé ba-á píli ka dḗ aliásísé ḡbḡḡbḡḡse méa, bu yé búdzé bu-ú ḡóósi ákpáná o nantúba méa, bu lóló bá-a anḡ ḡdḗli áálí lónlónka.

AMEDOU Barihou

Búna álúná ikosé

Ḍíbóle dḗri me bíya taḡ fá batí, fensáse tá bu fá búna. Búnánde dḗbóle, bíya náásító we.

Ababána baru níḡe na náásti ba bíya, búna n dzu fáa ka kḗḡ nanbóní ló ka ḡo sóto fée, o beḡ ná fḗfḗo ka fḗḡḡná o kpínáná.

Bée barafóse dḗtḗ talí, ba-á fensí amé asubáa na wótḡ, ba-á lísi kuḡ dḗḡe kari kpákpá ka fá amé si bée i talí fáa me i dḗ kumóo, i-í kpísí melímáná mináá áli fáa me.

Bée ɪ tá té ka dzoroó, búh mandzasé tógó barafó ba-á maŋ amé. Bée búna yé ŋari,ba-á maŋú ka buŋú d̄íto. Bée búna ŋúdzé ɔ na ŋaŋ bé mańto mɔ, ɔ-ɔ fé d̄íya.

Ɖoo me ba taa dzúna bíya áláa sukúru tarímɔɔ, ba-á toŋ si búna álúná sukúru taa fɔ́sɪ, búna álúná ná yé alóto wa. Búna álúná taŋ ɔ-ɔ ná yíbáná fá ɔ tí, ɔ-ababá na ɔ-afá na fá-ɪ yíbáná. Ba taa yélé búna n bi tarímóɔ. Bée ɔ-ɔ bé bá-á toŋ fá-ɪ si ɔ d̄i ŋeli ɔ-afa na ɔ-ababa. Búh na kóna bée búna álúná sá yíbáná yóníhɛ, ba tá tée lága d̄óna.

Bée álúná na ɔ bálu lína fáa ka tali, yíbáná nsó ka li, ɔ talí be, bée álúná táté ka ye d̄ító, yíbáná n̄ gbiŋ álúná ka maŋ ɔ bíya síbína me. Bée bíya ná ná míná bá-a béere, búh na kóna sɔ d̄óné fá bíya.

Ɖibóle d̄uri me álúná taŋ íkó ɔ yé ɔ dzu katinsiasé na yibáláa, ba kére álúná nsi ákpáná ŋúdzé ɔ mesíre ta bú mó. Ka yele, búdzé yíbáná n̄ ye mó álúná gboó n̄ píli ka ye.

Kafańkádzé, aláa bari dzińtó sukúru me kí yíbálá bari, áláa na fará fááse, ba-á ságá tákukusé na lórisé. Túmáná ŋari me áláa yéa d̄ɔ́d̄ɔ́wáse, tétɔníŋe turu me áláa sagáa dzoóto. Ɖuí súlú d̄aŋ d̄i babá na si ba yele áláa mańtó bá yele bíya mańto, bée ba yé ŋari, bu mensína bá kéré suúru ka ya bé nonó me ka sɔɔli bé.

Ɖí dzúna d̄aŋ bíya yíbála na aláa sukúru búh na bú ŋónsí d̄aŋ kuŋóŋɔ. Bée búna dzú sukúru, ɔ win yéŋa ná yé ŋati.

SAMANI AFFO Figuinandi

Lóo Ágúwá dzínááré

Lóo Ágúwá dzínááré d̄aŋ d̄ikpendé me yé binse sule silee yá, d̄ikpendé bíya ná lína akpeŋaná nti nti ka kɔŋ. Búná n̄dɛ d̄íbóle bée n talí d̄ikpendé me bu-ú gbirintíya áli yína ŋatooro.

Feesi yíre ba-á yé sulútó dzíníri me, sulútó wári ba-á dí-ɪ lé ŋórúba tere me ka ye kufɔ́lníŋe. Búna wári ba-á maŋ bóɔlu kéré nasósó alɪ nanbɔní.

Yína n̄atooro tí ba-á yé n̄óo kari kpákpa, n̄órúba na d̄isetíba, bu táń si n̄ yé bínatí yaa kuńńótí. Ba-á toń n̄ádzé na we d̄ikpendé me na búdzé bu bísí ba ye fá d̄ikpendé na bu d̄é sáarı m̄ó. Búna n̄d̄e saáre wáru n̄ ná si n̄órúba ná sáası búnti t̄ó.

Đzań me ba-a na ańú ná s̄ulú fá d̄ań d̄ikpendé dzon̄úna ODÚ Sabí Djeríwo baaleti ɔ wosoo d̄ońe, n si konkárísé s̄idzé ɔ na yé be fá d̄ań d̄ikpendé s̄íbina me dzútó. Đt-í f̄ósi l̄oo-Ágúwa s̄oo tí alaadzi Kasińdza Mustafa ó na d̄ikpendé d̄oóđwáse na agoluba na d̄ikpendé me atesetíba.

Bée n gé d̄ań f̄ooló n̄ ná si n̄órúba afaránba nsi d̄ań gbóó búv, bu yelé d̄t-í f̄ára d̄ań d̄ikpendé l̄on̄íńe áli n̄t-í gé n̄í b̄arí.

Đt-í yé d̄ań d̄ikpendé dzon̄úna gááfára ó ná ɔ-ó gbérísé na l̄oo Ágúwa sóotí ka kpína atesetíba si ba ye konkári ka yúgú fá d̄v yíre d̄ań l̄oo Ágúwa dzínáaré me d̄í saga d̄t-í d̄uń t̄íníńe.

Bée bu lafu p̄lí bu-ú yé míná n̄ ná si bée akpáa kefíya p̄líyá ka k̄oń l̄oo Ágúwa dzínáaré d̄t-í d̄uń t̄íníńe kefíya gboó búka bu-ú kóna fađv l̄on̄íńe f̄olíńe d̄ań t̄étó me.

OKE Djamiou

Fúwa lísító

Fúwa lísító yé asáara fá álúná ɔ d̄úúlínya méa. Bu mensína bée álúná d̄ógo fúwa ɔ gé ka ló áli s̄ar̄on̄íńe kakuvu áli ɔ ko l̄u k̄é.

Fúwa yé búdzé álúná n̄ d̄ógo na suuruwa, káma bu b̄arító n̄ p̄lí kóná arísíkí na fensáse na gbeńto me l̄ító. Bu mensína t̄íté na n̄ d̄ógo fúwa n̄ kón̄ti t̄íté na bú be ko ye si n̄ n̄eli n̄ l̄isi k̄é.

Bée n d̄ógo fúwa buńí n̄ yé níya si n̄ l̄ísí k̄é, asáarase tuutúuma wenáa bu me. Bée n l̄isi fúwa bu-ú p̄lí kóná f̄anı s̄ím̄o, káma t̄íníńe n̄idzé n̄ lili m̄ó we d̄ońe. Bu-ú p̄lí kóná f̄anı kawíyá, ka warakí n̄ loto me gboó, bu-ú p̄lí burusi na ni okóbó.

Ɖaḡ dúúlínya kafańkádzé ka aláá na aḡetúba na lísi fúse tuutúúma, fá dúúlínya na áye ɗító, ba taa ɗélí iye ɗíya me saáre, aláá na aḡetúba síbína tú bína ló, ba taa ɗeli kúdzú bé, ba-á súlú yíbálá wáru.

Yáásísé sídzé kpatáá yélé fúse lísitó kínó. Bu-ú bísí ɗí bentí ɗaḡ yáásísé, álúná ba-a anḡo kóná lakaari ka ge asáarasé sídzé si we fúwa lísitó me.

- Bu-ú bísí ɗí gé ka fú gominan̄ti marásé.
- Bu-ú bísí bée ɗogíta lísi fá álúná fúwa bá barakí, ka warakí o túmúre.
- Bée álúná yaa aḡetúna tḡḡ fá ɗúdzé o ɗú be-í fúwa si o lísi ó be.
- Bu-ú bísí aláa kpatáá n̄ dzuḡ ba gírímá.
- Bu-ú bísí ababáa bá-a anḡo n̄ ɗú síbíre ka ge o búna ló.
- Bée álúná anḡo yéa o taa ɗélí fúwa, o dzu ɗogíta me ka ɗi sḡḡ nyímíre.

Bée ɗi píli ka fú marásé sídzé kpatáá fúse lísitó yé bú bári. Búna wáru ɗaḡ dúúlínya n̄ ye fáru sóósí, ɗomí burukúu bé na ɗú yáásí kaḡ.

ABRETE Aminou

Tanḡesírúná

Ɖoo me ísááwu yé awlían̄ḡo sukúru wa, ba-á fítú sḡró me, o na o-ó álu na o bíya baale wenáa ɗíya me. Yíre ɗiri, búḡ ísááwu sagá o-ó séri si o nantúba na nyaḡ tákukusé ba-á beńtí, ámá ɗúḡ fútító tá bú na ó píli ka nyaḡ tákukúu. O séri mináa áli tḡnḡo kḡo fu. Biláa o dzoró ka ɗi yúgú o ɗifon̄na ańyó ańḡó, búḡ ba fú ɗóná ka la tańḡe dzibóo si ba ɗi fensi kasuḡasé.

Biláa ba nyó barasa tuutúúma ka ɗesi, áli kasaara tíbíre me, búḡ ba kpáa lá ɗise me. Kufulitíya búḡ ísááwu taa dzú ka ɗi nyo barasa kpína. Mináa áli bu burinsí báa bééré ísááwu ná dzú o-ó nyó tańḡe. O taa taa luḡ ɗíya mée , ba tḡḡ na-í ka fḡru. Búko ye bíḡa mó, ísááwu burinsi tanḡesírúná fíyáḡo. O taa taa kpégé ná o ɗifóna awlíanba.

O fé tḡnḡo, síbíná tulúv bá-a ɗíbole anḡí, legíráná fuutíi, n̄osibína tulúv. O burinsi o-ó tḡḡ kpéré kpéré nsi o ɗesi bá-a ɗíbole anḡí búka o taa taa fḡsi burukúu, áli o ɗóóɗówa féna-í sukúru wulító.

Yíre ɗiri Ísááwu ɗesú ka ɗi bísá gbóo me, buláá lóori bɔreyí búh ɔ sibú. Ɔ-
álu dzoróo ka ɗi sa yíbaná fólíŋo. Bíya dzú kudzóŋo búka kudzóo na kú be, búh
ba yélé sukúru ka fé ka la nandzíriya.

Na feleña búdzé me n we ní yé sóní sóní mó. Bée ɔ kére suúru ka ɗógó ɔ
wilitó, ba-a kóo kpína fá-ɪ ɔ fitító ló, áli ɔ píli ka nyanh búdzé ɔ-ó ñélí mó. Ba
tɔh si búdzé bu táde mó, bée n kére ka ɗú n leŋire me. Boká ba tɔh si suúruti
na ná kudúmó ɗeedúre. Suúru feé bé, ɔ sibú na laaláata na faláasa.

AFFO Amissa Atcha